

Luku 1: Näkökulmia tehtäviin ja kuviin

Kuvatehtävä s. 11

Minkälaisilla hyödykkeillä pyramidissa mainittuja tarpeita tyydytetään?

Esimerkkejä:

- yksilön ja lajin hengissä säilyminen: ruoka ja juoma, lämpimät vaatteet, asunto ja lääkkeet
- turvallisuus: murtohälytin, auton turvavyö ja turvatyyny; joissakin tapauksissa myös aseet, kyynelkaasu ja happinaamari
- sosiaalisuus: elokuvissa käynti, jääkiekko-ottelu ja some
- arvostetuksi tuleminen: kunniamerkki, opiskelu, mitali, auto, vaatetus ja käsilaukku
- itsensä toteuttaminen: vuorikiipeilyvälineet, maalausvälineet ja lenkkiosut

Kuvatehtävä s. 15

Mikä kolmesta tuotannontekijästä robotti on?

- Robotti on pääomaa, tarkemmin reaalipääomaa.
- Se on tavallaan myös työvoimaa, sillä se korvaa ihmisen työntekijänä.

Perustehtävät

1. Mitä eroa on fyysisillä ja yhteiskunnallisilla tarpeilla?

- Fyysiset tarpeet, kuten ravinto, ovat välttämättömiä hengissä säilymisen kannalta.
- Yhteiskunnalliset tarpeet tyydyttävät käsityksiämme hyvästä elämästä.
- Esimerkiksi syöminen hienossa ravintolassa ei ole hengissä säilymisen kannalta välttämätöntä, mutta laadukkaan ruoan syömistä hyvässä seurassa arvostetaan.
- Nimensä mukaisesti yhteiskunnalliset tarpeet riippuvat siitä, minkälaisessa yhteiskunnassa ihminen elää ja millaiset hänen tavoitteensa ovat.

2. Mitä aineettomia hyödykkeitä olet käyttänyt viimeisen vuorokauden aikana?

Esimerkkejä: liikennepalvelut, netti, televisio-ohjelmat, oppitunnit, musiikki, pelit

Syventävät tehtävät

3. Pohdi väitettä: Niukkuus on taloudelle hyvä asia.

- Niukkuus pakottaa tekemään valintoja siitä, mitä tuotetaan. Siten ainakin osa turhista ja hyödyttömistä tavaroista ja palveluista karsiutuu pois.
- Niukkuus säästää ympäristöä. Tuotannon kasvu lisää energian kulutusta, ympäristön saastumista ja ilmaston lämpenemistä.
- Niukkuus pakottaa erikoistumaan.
- Niukkuus rajoittaa elintason kasvua, joka voi olla kestävän talouden kannalta hyvä asia.

4. Pohdi, mitä valtion olisi järkevä tehdä, mikäli sillä on paljon

a) työvoimaa ja raaka-aineita, mutta ei pääomaa

- Houkutella ulkomaisia yrityksiä perustamaan maahan tuotantolaitoksia. Houkutuksena voisi olla esimerkiksi alhainen veroaste.
- Pyrkiä hankkimaan edullista rahoitusta omien tuotantolaitosten perustamiseen.

b) raaka-aineita ja pääomaa, mutta ei työvoimaa

- Houkutella maahanmuuttajia lupaamalla heille töitä ja perustoimeentuloa.
- Tukea lapsiperheitä, jotta syntyvyys nousisi.
- Pyrkiä lyhentämään opiskeluaikoja, jotta ihmiset siirtyvät nopeammin työelämään.
- Pyrkiä pidentämään työssäoloaika esimerkiksi eläkeikää nostamalla.

c) pääomaa ja työvoimaa, mutta ei raaka-aineita.

- Osta raaka-aineita ulkomailta ja jalostaa niistä laadukkaita ja kalliita hyödykkeitä.
- Tehdä pitkäkestoisia sopimuksia raaka-aineita toimittavien maiden kanssa, jotta raaka-aineita voidaan hankkia edullisesti.
- Erikoistua aloille, jotka eivät ole raaka-ainevaltaisia.

5. Laadi viiden kohdan toimintaohjeet siihen, miten vältät ylivelkaantumisen.

- Säästä, ennen kuin teet isoja ostoksia.
- Vältä osamaksuja ja kulutusluottoja.
- Seuraa talouttasi.
- Älä ota pikavippejä.
- Hae apua, jos sinulla on ongelmia rahankäytön kanssa.

Aineistotehtävät

6. Tarkastele suomalaisten maksuhäiriömerkintöjä.

a) Tee kuviosta kolme mielestäsi merkittävintä huomiota.

- Maksuhäiriöitä on eniten nuorilla aikuisilla (35–39-vuotiailla).
- Maksuhäiriöt vähentyvät, mitä vanhempiin ikäluokkiin mennään.
- Naisilla on vähemmän maksuhäiriöitä kuin miehillä.

b) Pohdi, mitkä asiat selittävät maksuhäiriömerkintöjen jakautumista eri ikäluokkien ja sukupuolien välillä.

- Miesten maksuhäiriöitä voivat selittää perinteet: nuoret miehet hankkivat auton, juhlivat enemmän ja ovat heikompia kurinalaisessa taloudenpidossa.
- Alle 20-vuotiaiden maksuhäiriöiden vähäinen määrä selittyy sillä, että he ovat juuri tulleet täysi-ikäisiksi. He eivät siis ole ehtineet vielä velkaantua. Lisäksi palkki kattaa vain ikävuodet 18–19.
- Ikäluokassa 20–24 maksuhäiriöitä voi selittää poismuutto kotoa ja opiskelun aloittaminen. Tässä elämänvaiheessa on paljon menoja ja vähän tuloja.
- Ikäluokissa 25–49 maksuhäiriöitä voi selittää perheen perustamiseen liittyvät kustannukset ja esimerkiksi asunnon hankkiminen.
- Ikäluokissa 60–64 ja siitä eteenpäin maksuhäiriöt vähenevät, koska useat isot hankinnat on jo tehty ja talous on vakiintunut.